

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre . . . . . 9 korona.
 Évesre . . . . . 12 " "
 Vidéken: Negyedévre . . . . . 5 " "
 Évesre . . . . . 20 " "

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 László József.

== Egyeszedik ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Nyomában az ujságírók . . .

— nov. 3.

Ejfélkor viszik a sikkasztót a börtönbe. A rendőrtiszt kocsiba ül vele . . . És nyomában az ujságírók kocsija . . . Ott lesik a történelmi nevezetességű pillanatot, mikor elindul . . . és ők is rögtön kocsiba ülnek és követik a rabot egészen a börtön-küszöbéig. És leírják másnap az ujságban, mit mondott, hogyan viselkedett, mi volt első és utolsó szava, minő kabát volt rajta és minő kalap. És leírják sohajtását, tüszentését; megolvassák homlokán a redőket, lelkében a gondolatokat.

Ime ez a mai ujságírás hűhót hajhászó rendszere.

A sikkasztónak, ha rabcellába kerül; a bűnös leánynak, ha gonosz siheder gyilkos merénylete áldozatul ejti; a halálra ítéltnek, ha megy az akasztófa alá — nyomában az ujságírók kocsija.

De ha én, avagy te, vagy bárki gyarló embertársaim közül nagy művet alkotunk, mely az

egész nemzet, tán az egész emberiség javára, diésőségére válik — ugyan látjuk-e nyomunkban a hírlunket világgá kürtölők éber, mohó hadát?

Azt mondják erre, hogy az olvasó közönség csak a bűnök, a gonoszságok, a bukások, a rablógylkosságok, a sikkasztások híreit falja; és nem kell a közönségnek a szép, a jó, a nemes, a magaslatos.

Öt sorocska elég ha jut az alkotó művészek, írók, költők, tudósok; ám a szerencsétlenségek, a veszedelmek, a bűnök, az emberi lélek fekélyei, a nyomorúságok siralmait megtölthetik az ujság hasábjait végtől végig: reggel vad lázzal, szilaj szomjúsággal szívják magukba az olvasók milliói mindazt, a mi fürtelem, szégyen és gyalázat.

Vajjon igazán így van-e? Vajjon nem élünk-e vissza mi ujságíró mesteremberek a kezünkbe adott hatalommal, hogy ezt hirdetjük és az emberiséget így romlottunk, paráznának, kárörvendőnek, silányul

irigynek, érzékeiben, izlésében ily elfajultan aljasnak jellemezzük?

Gyakran tépelődöm álmatlan éjtszakáimon, hogy ha mind ez valóban így van: ér-e csak egy hajítófát is ez az én hitvány szerszámom, a toll? Egyáltalán ér-e valamit a sajtószabadság?

Mert mit cselekszik ma az ujság állítólag a közönség izlésének, buja igényeinek szolgálatában? Azt cselekszi, hogy megnyitja a bűnök csatornáit és mindazt a szennyet, a mi ezekben a csatornában összegyűl, száz és ezer millió betű próidegszálain szétömlészi a tiszta, még romlatlan emberiség szívébe.

Valóban pokoli munka. Hizhatik a sátán mája ettől. Dagadozhat örömeiben a gonoszság szelleme.

Erkölesei célja lehet-e ennek a megtévelyedésnek?

Mutassatok csak egy lelket, mely ebbe a tükörbe bepillantva visszaborzadt és el nem követte, ami rossz agyában megfogamzott! Ellenben nincs-e számtalan példa rá, hogy az ily nagy hűhóju dob-

Dankó Pista.

A Szabadság számára írta: Rudnyánszky Gyula.

Dankó Pista barnaképű, fekete szemű cigány, akinek kezében felette sután áll a hegedű vonója. Az ország cigányai közt akárhány vályogvető jobban muzsikál Dankó Pistánál.

Dankó Pista továbbá verseket is farag, népszinműveket is irogat. A versei dőcögnek; de teli vannak a szív melegével. A népszinművei gyenge kísérletek és többnyire teli vannak cigánykáromkodással.

Hanem ugyanez a Dankó Pista népdalokat is költ. Isten tudja hogyan pötyögteti le papirosra a zene pontos fejű betűit; talán csak elfütyöli a nótákat, mint a dalos madár a rengő bokor alján. De hiszen a fülemile, a pacsirta sem olvas kótát, mégis mennyei gyönyörűség, mikor a fülemile sirni kezd holdvilágos éjszakákon és az érző embernek szárnyai nőnek, mikor a pacsirta fent szánt a verőfényes levegőben.

Bolond hát, aki azt kérdezi: hogyan

termett a vadrózsa bokrán az a tömredék szép virág? Ott ringadoz a tüskék között sárga himporos szirmok körül a fehér és halvány rózsaszínű levelek bokrétája; boldog, aki el tud telni a nézésével.

Igy vagyok én a Dankó Pista népdalaival. Gyakran hallom tudós kótamolyok dűnyögését, hogy így meg úgy ez, meg az a hibájuk. A zeneköltés elemeivel sines tisztában ez a Dankó Pista. Lehet. Mi közöm hozzá? De amikor fülemben esendülnek, szívem mélyére leszállnak a Dankó Pista szép magyar nótái: sirok is, nevetek is, elandalgok, felsóhajtok, álmodozom, kurjongatok, a bokámat lassu táncra ütöm össze, a vérembe hazám, nemzetem ezer vigassága, ezerannyi szomorúsága árad és eltelik a lelkem igaz, forró, könnyekre fakasztó szent gyönyörűséggel.

Istenem, de szépek is azok a nóták! Szinte azt képelem, hogy nem is Dankó Pista költötte azokat a virágénekeket, hanem a magyar nép. Dankó Pista talán nincs is a világon: nótáiban

a láthatatlan nemzeti érzés lüktet, a magyar nép öröme, bánata él.

Négyszáznál több nótát szerzett ez a beteg tüdejű, füstös kávéházak izzó gyeheknáján félholtta senyvesztett vézna cigány . . . nem is lehet másképp: nagy Magyarország virágos völgyei, végtelen rónái, a síró kolompok, az erdők bugvadgalambjai, a vizezések tövében rengegedező harmatos nefelejcsék, az édes magyar föld összes szépségei tükröződnek azokban a nótákban . . .

Most azonban nagyot zökkent rajtam a silány köznapi élet.

Pár hét óta országos nevű férfiak felszólítására alamizsnát gyűjtögetnek a beteg Dankó Pistának, hogy délvidékre mehessen a tüdejét foltozgatni.

Hát mégis csak eleven valóság az a Dankó Pista. Nem lehet más: magyar költő az istenadta; mert filléreket koldulnak számára az emberbaráti irgalom nevében.

Mikor azokat a szép nótákat költötte s megajándékozta nemzetét mesebeli kincsekkel, — rá sem igen hederi-

verés az ingadozók, a gyávák, a félbecsületesek bűnös tetteire ingerlő kerítője lett?

Pelengérré állítja, megbélyegzi a híradás az elesetteket? Jó! De nem ég-e az a bélyeg sokkal inkább ártatlanok, áldozatul esett igazak lelkén?

Gondolkodom, vergődik elmém a kérdés utvesztői közt; de azt az egyet világosan látom, hogy jog, törvény és igazság szerint legfőleg valahol a középuton rejtőzik a valódi bölcsesség.

Amiből önként következik, hogy az újabb divatu ujságírásnak az a rendszere, mely a bűnököt nemcsak feltárja, hanem megnagyítja, kiszínezi, vásári lármával még a szep-lőtlenek vérebe is beoltja, semmiképen sem lehet a társadalomnak, az erkölcsnek, az eszményi sajtószabadság főszege hivatásának hasznára.

Az ujság irtóztató delejes ereje, ez az elemek hatalmával versengő hatalom minden érdeklődést mint könnyű vasporszemet magához vonzott immár. Annál siralmasabb, hogy ez a hatalom többnyire közömbösen átsuhan az emberiség diadaláért virrasztó szellemek fölött; de mihelyt vér csordul, sikoltás hallatik, a bűn hörgésének, a gyalázat céges menetének, a szégyennek, a romlásnak nyomában az ujságírók kocsija...

tett a nótázó magyarság. Nyomorúságában Szegeden egyszer a Tiszának ment. Azóta is többször elakarta magát emészteni, szegény; ha késsel, kötéllel, golyóval nem, hát a lelke szétdarabolásával, napszámos munka sivár küzdelmeivel a betevő falatért.

Senki se mondta akkor a híresek, a gazdagok, a hatalmasok sorából, hogy ime ez a Dankó Pista örökéletű szép dalokat szerzett a magyarnak, ne hagyjuk őt az országban szerte kóborolni, kores-mákban tányérozni, adjunk neki babért és főzeléket hozzá!

Ej, ugyan ki az ördög akarna itt nálunk munkabíró, egészséges embereket jutalmazni, csendes falusi fészekhez juttatni, hogy gond nélkül dalolhassanak, irhassanak!

Bezzeg mihelyt hire fut a halálos köhögésnek, mingyárt derék felebarát lesz a magyar. Dolgozni már alig tud a költő, segítsünk rajta, hogy szépen, közérdeklődéssel lehelhesse át kifáradt lelkét az örökkévalóságba!

Nosza rajta! temetni, gyászolni pompásan tud a magyar! Mintha hallanám: rakjuk össze a fillérkéket Dankó Pistának! Küldjük őt enyhülni délszak buja növényei közé. Ha pedig már késő

Képziallítás Debrecenben.

A műpártoló-egylet választmányi ülése.

— nov. 4.

A november 19-iki határnap fontos eseményt jelez Debrecen város közművelődési művészi életében. Ekkor nyitja meg a debreceni műpártoló-egyesület első képziallítását a városháza nagytermében.

Ez a képziallítás egyszersmind első életjele lesz a debreceni műpártoló-egyesületnek, melynek tagjai, — mint ez első ténykedésükből is kitűnik, teljesen át vannak hatva a szép és nemes célok eléréséhez megkívánandó ügybuzgó, lelkes törekvésektől.

E képziallítás tárgyában tegnap ülést tartott az egylet választmánya, melyen a képziallítással járó ünnepek sorát beszélték meg.

Ez ülésről szóló tudósításunk a következő.

Jelen voltak az értekezleten Puky Gyula elnöke alatt: Simonffy Imre polgármester, Csikos Sándor dr., Tüdös János dr., Roncsik Lajos, Magos György, Tüdös Kálmán, Sárváry Lőrinc, Dóczy Emil dr., Rajzó Miklós, Kemény Mór dr., Komlóssy Arthur, Szűcs Géza dr., Mihalovics Jenő, Bakos Tibor, Löfkovics Arthur, Pálffy József.

(Megnyitó ünnepek.)

A képziallítást november hó 19-én nyitják meg és pedig este 5 órakor a városháza nagytermében, a mikor is az egyesületnek, minden szépért és nemesért buzgólkodó elnöke Puky Gyula főispán tart megnyitó beszédet.

haj! haj! mi megtettük a magunkét. Majd gyönyörű szép temetést rendezünk szegény Dankó Pistának!

A cigányok a kávéházakban, az ujságírók, színészek (esupa jószívű bohó népség!) tányérozzák össze a garasokat, hogy Dankó Pista elmehessen az afrikai tenger partjára köhögni, álmodozni, elfonnyadni...

Ha véletlenül meggyógyul, ördög vigye a cigányát, talpra ugrik, mint a macska, mehet ismétvárosról városra dalos leányokkal kornyikálni, kenyérré való keresni.

De ha a magyarok istene úgy végezné, hogy már minden késő, minden hiába való... haj! haj! derék nótafa, azért te ne busulj, szép temetést rendez majd neked a hálás magyar nemzet!...

Mert arra, hogy megélhess, nincsen gondja; azzal, hogy ne törjön bele mint mérgezett nyíl egyetlen nótád se szivedbe, óh azzal nem törődik; de ha el-lankadsz, összerokkadsz az élet nyomorúságainak súlyos keresztje alatt, rögtön ott terem és fölemel a nemzet, hogy elgázolt tested tátongó sebeit betakarja virággal...

Ezután a közönség megtekinti a tárlatot, a melyre a belépő díj hétköznapokon 60 fillér, vasárnap 40 fillér.

Este társas vacsora lesz az Angol Királynő fogadóban, a melyen a város előkelő s művészi életünk iránt érdeklődő közönsége köréből bárki részt vehet. Az étkezés étlap szerint történik.

A társas vacsora rendezésére Magos György dr., Dóczy Emil dr. és Bakos Tibor vállalkoztak.

(A kiállítás határideje.)

A kiállításra a közönség figyelmét művészi kivitelű képpel ellátott falragaszokon hívja fel az egylet, melyen a szükséges felvilágosítások megtudhatók.

A kiállítás mindaddig míg a közönség érdeklődik iránta, nyitva lesz, de egy hónapig minden esetre nyitva marad.

A tárlat megtekinthető délelőtt 9—1 óráig, délután 2—4 óráig és este 5—7 óráig.

A kiállított képekről 500 darab sorsjegyzéket készített a műpártoló egylet, ezen kívül a képek címe mellett ki lesz tüntetve minden darabon a képek ára is.

(A Löfkovics muzeum kiállítása.)

A tárlattal kapcsolatosan ki lesz állítva a Löfkovics Arthur által a műpártoló egyletnek ajándékozott muzeum is, mely igen értékes pénz-, fegyver- és régi ékszerekből áll.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Presbyteri gyűlés. Tegnap délután 4 órakor presbyteri gyűlés volt az egyház-épület nagytermében Kiss Aron ev. ref. püspök és Simonffy Imre főgondnok elnöke alatt. A gyűlésen a meghívóban jelzett ügyeket tárgyalták le.

A főiskolai sakkverseny. A jogász és tisztviselő kör termében folyó ifjúsági sakkverseny mai állása a következő: Spitz Dezső 9, Grünvald Zoltán 8 (2), Kassay István 5 (2), Jakobovits József 5 és fél (4), Mőga Lajos 4 (1), Goldmann 4 (4), Varga Lajos 3 és fél (2). A többi résztvevőknek kevesebb egységük van.

A főiskolai oratóriumban felállítandó emléktábla ügyében az igazgató tanács mai gyűlésen fog határozatot hozni. Az ifjúság ügye most már a tanári karé és amennyiben a tanári-kar ez ügyet múlt gyűlésen egy hangu határozattal helyeslőleg fogadta s most terjeszti be az igazgató tanács elő, ugyauilyen határozat hozatal végett.

A főiskolai Magyar Irodalmi Önképző Társulat által kitűzött pályázaton Milotay István Csokonai c. ódája nyerte el a 20 koronás arany-díjat. A társulat által f. hó 16-án rendezendő Csokonai-emlékünnepélyen ezt az ódát fogják szavalni.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Vidéki városok pótadója.** Mig Debrecen város pótadóját az idén jelentékenyen csökkentették a par force törlésekkel, más nagyobb városok több pótadót fizetnek a mostaninál. Így Arad város pótadója 1903-ra 47 és fél százalék, Szeged pótadója pedig 55 százalék lesz,

amaz 6, Szegedé meg 5 százalékkal több, mint az idén.

× **A szervezési szabályrendelet módosítása.** Debrecen város szabályrendelete módosításának tárgyában a legutóbbi közgyűlés egy bizottságot küldött ki, a melynek tagjai e hó 5-én, holnap délelőtt 9 órakor Puky Gyula elnöklete alatt tartják meg első ülésüket. Az újja szervezés tárgyában különben Puky Gyula főispán tegnap a városi adó hivatalokban egész nap, tehát délelőtt és délután is vizsgálatot tartott, a melyen az adóhivatalok ügyforgalmára és ügykezelésére vonatkozólag adatokat szerzett, hogy ezen az alapon ejtsék meg az egyes hivatalok újja szervezését.

Városi színház.

Három közlemény.

A Szabadság számára írta: *Petür.*

I.

Debrecen város színházi bizottsága fölvetette a kérdést, nem volna-e jobb, hogy a debreceni színházat szerződött bérlő igazgató helyett maga a város kezelje? Meg is bízta Oláh Károly és dr. Fejér Ferenc bizottsági tagokat, hogy készítsenek javaslatot erről a tervről. Ez a javaslat elkészült, egész terjedelmében a nyilvánosság elé került és a színházi bizottság közelebbi ülésén már alaposan megvitathatja a kérdést.

Valószínű, hogy a színházi bizottság és ennek előterjesztése alapján a városi tanács hozzá járul a javaslatához és ajánlani fogja a közgyűlésnek a terv megvalósítását.

Az a kérdés már most: helyesen cselekszik-e a város törvényhatósági bizottsága, ha elhatározza, hogy a debreceni színház a mai rendszer mellőzésével, házi kezelésben ne csupán hiu fogalmat hazudó név szerint, hanem valósággal *Városi Színház* legyen.

Gondolom, ez oly elsőrendű közművelődési ügye a városnak, hogy akinek van ebben a kérdésben valamelyes mondani valója, a köznek javára cselekszik, ha nézeteit őszinte nyíltsággal, mielőtt a döntés bekövetkeznék, megvilágítja.

Ezért kérem a szíves figyelmet és érdeklődést én is, mint a nemzeti művelődés egyetemes javának egyik névtelen munkása.

Elsőbben érett megfontolás után kifejezem azt a meggyőződésemet, hogy a Városi Színház házi kezelésbe vevése Debrecen városa közművelődési fejlődésének feltétlenül nagy hasznára válnék. És arra a tőkére, mely a színészet ily módon való értékesítéséből a város szellemi javait és általános művelődési érdekeit gazdagítaná, Debrecen városának szüksége van.

Ujabban fölötte gyakran hallható az a megjegyzés, hogy a színház ma már nem a nemes eszmék, a művelődés, a művészet magasztos hivatásu temploma többé, hanem csak közönséges mulatóhely és üzlet. Üzlete az élelmes vállalkozónak és szórakoztató helye az élet küzdelmei,

hajszája után egy-két órára megenyhülni, mulatni vágyakozó közönségnek.

Ez azonban egyszerűen nem igaz. Sőt éppen a vidéki városokban nem is lehet igaz. Mert tessez az Debrecennek nincs nyilvános közkönyvtára, nincsenek képtárai, nincsenek muzeumai, történeti, néprajzi, természetrajzi gyűjteményei, nincsenek hangverseny termei, nincs irodalmi, zenei, művészeti élete; Debrecen közönsége tehát *egyetlen szellemi élvezetet csak a színházban* kereshet és találhat.

Már pedig lehetetlen e közel nyolevanezer lelket számláló nagy magyar város művelt, jó izlésű közönségét annyira lealacsonyítani, hogy ez a közönség azon az egyetlen helyen is, ahol szépérzéke, lelki gyönyörűsége, művelődési vágya, nemzeti érzelmé igényeit kielégítheti, csak léha, üres, silány mulatást keresne.

E szerint nem állhat meg az a föltevés, hogy a színház betölti tisztét a csömörletes, utálatos féreművek, az izetlen szoknyariszálások, az ocsmány erkölcselenségek, a selyemben, csipkében, hamis ékszerekben pöffeszkedő divatos dalesarnoki rikoltozások mutatványával.

Jellemző és örvendetes jelenség egyébaránt, hogy míg a felületes kurjantók minden áron az üzletelvű cédság szolgálatába szeretnék szegődíteni a színpadát, az országban mindenütt egyre erősebben és határozottabban mutatkozik a hozzáértők és hivatottak komoly törekvése, hangos követelése abban az irányban, hogy *a színházat vissza kell terelni magasabb művészi rendeltetése körébe.*

Az összes nagyobb vidéki városok kivétel nélkül kezdik belátni, hogy a mostani léha, se művészi, se irodalmi, se nemzeti célokat nem ismerő színházvezetés míg egyrészt egy fillér pénzaldozatot sem érdemel, másrészt az általános szellemi súlyedésnek, az erkölcsök züllésének egyik legveszedelmesebb terjesztője.

És folyik a tanácskozás, a tervletés, hogyan kellene s lehetne ezeken a szomorú állapotokon segíteni; mi lenne természetes módja a színészet olyan irányu rendezésének, hogy a városok színházaira költött sok ezer meg ezer koronája ne vesszen kárba, ne maradjon büns pénzpoeséklás, hanem gyümölcsöző befektetéssé váljék, amiből a lakosság szellemi, erkölcsi és nemzeti hasznot merithessen.

Az én meggyőződésemet szerint erre az egyetlen mód *a színházak bérlési rendszerének megszüntetése* és önálló, városi kezelésbe vett *Városi Színházak* alapítása.

A fővárosban erre a rendszerre kevésbé van szükség; sőt a verseny egészséges fejlődése révén a művészet és irodalom érdekében kívánatos is, hogy a magánvállalkozások élelmessége fokozott munkásságra ösztökélje az állami műintézetek vezetőit.

A vidéken ellenben *semmi értelme, semmi célja sincsen a magánvállalkozásnak.*

Színészetünk csak akkor felelhet meg magasabb feladatoknak, csak úgy fejlődhet igazi művészetté, ha a nagyobb vidéki városok *városi színházakat* alapítanak.

A külföldön, különösen Németországban fényes példák bizonyítják, hogy egy-egy városi színház, melyet a polgárság egyeteme tart fenn, hatósági kezelésben, továbbá egy-egy kisebb fejedelmi székváros udvari színháza fizetett szakértő igazgatók és művezetők működésével mily nagy mértékben elősegítette a színművészet, a színmű-irodalom, a nemzeti költészet megizmosodását.

Ez a vidéki műintézetek valóságos bibliai olajos korsói, kiapadhatlan forrásai a hatalmas, világhódító nemes művészetnek s nagy eszmék fáklyája gyanánt messze világító irodalomnak.

Minálunk ellenben az a nevetséges, satnya állapot uralkodik, hogy a város, mely annyi más teher sulya alatt roskadoz, adózó polgárainak filléreiből rengeteg pénzt pazarol a színészet gyámlolására és ezért *az áldozatkészségért a város a világon semmit, egy pitykegombnyi ellenértéket sem kap.*

Vizsgáljuk Debrecen mérlegét ezen a téren.

Debrecen városa évről-évre *harmincháromezer koronát költ a színházára.*

És mit kap ezért a pénzért Debrecen városa cserébe? Kapja egy vállalkozó színgazgató üzletét s első sorban természetes magánérdekeinek kielégítésére szervezett működését.

Érdemes erre egy fillért is költetni?

Tessék csak jól megfigyelni, mi történik a színház körül.

Pályázat utján megkapja a színházat bérlő igazgató. Bejön a városba ősz elején vadonat új és idegen személyzettel. A nyár folyamán vándorjátékban legyelmetlenné romlott, össze nem tanult színészgárda elkezd a színházban játszani október elején és már egy hónap múlva a személyzet nagyobb része más igazgatókkal levelez, más színházakban reméli boldogulását; az igazgató pedig országos köruttra indul és keresgéli a még meg sem melegedett új tagok helyére az újabbakat.

És ez így megy évről-évre.

Méltóztassék elképzelni, micsoda silány játékot üzne a Nemzeti Színház, ha minden esztendőben virágvasárnaptól virágvasárnapig új meg új, egyre változó, össze nem szokott, hirtelen szervezett, egymás erejét, képességét, előnyeit nem ismerő, toborzott testülettel akarná műintézeti feladatait megoldani!

Ezzel a rendszerrel lehetetlen fokozatos művészi haladást, kifejlődést elérni, biztosítani.

A színházi előadás csak akkor lehet művészi értékű, ha jól összetanult

személyzet játszik. A színész tehetsége pedig csak ugyanazon állandó közönség szeretetének sugaraitól növekedhetik, izmosodhatik művészetté.

Debrecen városának színháza tehát csak akkor lehet igazán a művészet temploma, ha Városi Színház-zá nemesítve alkalmat adhat a rendszeres művészi növekedésre.

Házi kezelésbe kell venni a debreceni színházat minden áron, minél előbb.

A Városi Színház 1.) megteremtheti a művészetet, 2.) biztos anyagi hasznot is hozhat a városnak.

Ezt megvilágítani, bebizonyítani a következő két cikkelyben igyekszem.

Agról-ágra.

Alkalmi apróságok

Az ur mint riporter.

A: Tegnap beállítottam a szerkesztőségbe. Elmondtam, hogy újságíró szeretnék lenni.

B: Remélem kidobták.

A: Az ön reménye tényleg beteljesült. Rettenetesen kidobták. Ekkor elhatároztam, hogy magánriporter leszek. Elindultam híreket keresni.

B: Talált?

A: Nem, de támadt egy ötletem. Teremték én magam híreket és ezt a tevékenységemet megfiztettem az újságokkal. A gyalogjáró szélén épen egy szép magánfogad állott. Megvadtom a lovakat, azután megfékezem és kész a napi hír. Ugy-e fényes ötlet, mi?

B: (Ragyogó arccal) Aha!

A: Elkezdtem sétapálcámmal piszkálni a nyerges ló vékonyát. Nagyszerű siker!...

B: Megvadtok?

A: Gutát! A nyerges úgy mellbe rugott, hogy a mellénygombjaim a hátamon jöttek ki.

B: Jé!

A: Ez nem sikerült. Elhatároztam, hogy a kisvonat alá fekszem. Lefeküdtem a sínre, feküdtem, feküdtem — a kis vonat nem jött. Három és fél órát feküdtem és akkor...

B: Jött a vonat! Borzasztó!...

A: Dehogy. Olyan hascsikarást kaptam, hogy másfél kiló Dower-port kellett beszédnem. Ez a napihír sem sikerült.

B: Kár!

A: Ezután kimentem a Széchenyi-utca végére és elhatároztam, hogy kirabolom magamat. Egy fél óráig lestem önmagamra s a kellő pillanatot felhasználva megrohantam magamat. Önmagammal való 10 percnél dulakodás után kikutattam összes zsebemet, és három fillérnek önmagamtól való elrablása után futásnak eredtem. Három óra hosszat üldöztem magamat, végre elfogtam magamat a Kossuth-utcai temetőben és előállítottam magamat a bűnügyi osztálynál.

B: Na, na, hát aztán?...

A: A többit kérdezze meg a kórházi ápolóktól. Állítólag nagyon dühös voltam. — Na most elmondom magának egy másik esetemet. Ez...

B: (Rémülten) Köszönöm... sürgős dolgom... gyászcedulákat nyomatok önmagamról... az anyósom felépült súlyos agybajából... pá!... pá!... (Elrohan.)

—il.

A III. kerületi szadadelvüpart társasvácsoráját — tekintettel arra, hogy november hónap első szombatja Mindenszentek napjára esett — ezáltal a hónap második szombatjára, november 8-ikára halasztotta.

H I R E K.

Napló.

Iparmuseum, nyitva minden vasárnap és ünnepnapon d. e. 9—12-ig.

Nov. 4. A 7. huszárezred tisztikarának lövészénye.

Nov. 4. Jog és pénzügyi bizottsági ülés délután 3 órakor.

Nov. 5. A szervezési szabályrendelet módosítása tárgyában kiküldött bizottság ülése a városházán d. e. 9 órakor.

Nov. 5. Debrecen város közigazgatási bizottsági ülése d. u. 4 órakor.

Nov. 8. A Csokonai-Kör választmányi ülése a városházán d. u. 4 órakor.

Nov. 9. Hajdúvármegye közigazgatási bizottság ülése d. e. 10 órakor.

Nov. 9. Joghallgatók matineja a Bika nagytermében d. u. 5 órakor.

Nov. 19. Képkiallítás megnyitása a városházán.

Nov. 19. A tiszántúli ev. ref. egyházkerület közgyűlése.

* **Személyi hír.** Dom Miguel bra-ganzai herceg ma hajnalban Écskáról Debrecenbe érkezett.

* **Rieger tábornok Debrecenben.** Rieger Emil lovassági tábornok tegnap városunkba érkezett, hogy jelen legyen a Vilmos huszárok ma tartandó lövészényén. Vele együtt érkezett meg a győváradai Vilmos huszárok egész tisztikara. Este az Angol Királynőben 50 terítékű társasvácsora volt, melyen részt vett Rieger tábornok is.

* **Ahonvédhuszártisztek falkavadászata**
Tegnap délután tartották meg a 2-ik honvédhuszárezred tisztjei több urlovas részvételével Hubertus-napi falkavadászatot. Találkozó délután 2 órakor volt a sámsoni országuton. Megjelentek Nagy Géza alezredes, König Antal őrnagy és az egész tisztikar; az urlovasok közül pedig ifj. Kölesy Ákos, Ujfalussy Lajos és Hollósy József gyülekezés után Jankovich Miklós százados mester vezetése megindult a futam, s 15 lovas vágatva rohant a kopófalka után. A gyönyörű látványnak szép váróközönsége is volt, a mennyiben városunk előkelő köreiből számosan rándultak ki a falkavadászat megtekintésére. A futamok négy órakor értek véget. Este társasvácsora, utánna pedig tánc volt a Bika szálló éttermében hol Magyar Imre és Kálmán muzsikája mellett fényes kedélyben a reggeli órákig mulatott a társaság.

Ott voltak asszonyok: Bernát Ele-ménné, Bodnár Endréné, Klobusotzky Andorné, Konkoly Thege Miklósné; Balázs Odönné, Loós István, dr. Ujfalussy Józsefné, König Antalné, Edinburg De-zsóné, Bay Bertalanné, Csáky Marianna, grófnő. — Leányok: Ujfalussy Mariska és Vera, Kölesy Anna, Balázs Mariska, König Margit Edinburg Cornélia.

* **Csokonai-születésnapja.** E hónap

17-én lesz Csokonai Vitéz Mihály születésnapjának évfordulója, melyet a nagy költő nevével elnevezett debreceni irodalmi társaság: a Csokonai-Kör a költőhöz méltó módon óhajt megünnepelni. Ebben a fontos ügyben tegnap délután 4 órára választmányi ülést hívott össze a Csokonai-Kör, a melyen azonban, — szeretnénk hinni, hogy a választmányi tagok igen fontos, más oldalú elfoglaltsága miatt oly kevesen jelentek meg, hogy ebben a fontos kérdésben nem határoztak. Miután pedig a nevezetes évfordulóig már nem sok idő vsn, az előnkség ez uton hívja fel a tagok figyelmét az e hónap 8-án, szombaton délután 4 órakor tartandó választmányi ülésre, melyen a fontos kérdésben feltétlenül határozni fognak.

* **A városi tisztújítás.** Debrecen város történetében nevezetes közgyűlés lesz a decemberi, a melyen Debrecen város tisztikarát újabb 5 esztendőre fogják megválasztani. Erre a választásra vonatkozólag az az általános meggyőződés, hogy már az új kerületi beosztás szerint fognak megejtetni a tisztújítások, ami azonban téves vélemény, miután az új tisztikart még a régi bizottsági tagok választják. Az új 10 kerületre való beosztás, — ha az elébe gördülő számos akadályok legyőzhetőek lesznek, csak a jövő évben lép érvénybe.

* **Rákóczi-ereklye kiállítás.** Nap nap után nagyobb és nagyobb hullámokat vör az a mozgalom, mely Kassán a jövő évben a Rákóczi-ereklyékből kiállítást akar rendezni. Nincs nap — írja kassai tudósítónk — hogy egy vagy más irányból ne érkezzenek a kiállítás rendező-bizottságához valamelyes levelek, amelyekben a kiállítás céljaira Rákóczi korabeli tárgyakat ajánlanak fel. Így újabban Forgách István gróf felajánlotta a birtokában levő II. Rákóczi Ferenc kardját, özvegy báró Ruavánszky Jánosné II. Rákóczi Ferenc nejének és két fiának areképét; Lehoczky Tivadar Rákóczi 1702. és Beresényi Miklós 1710-beli areképét, Luby Károly 1705-beli Kőrömbányán vert arany és ezüstpénzeket s több Rákóczi korabeli fontos okmányt. Mondok Zsiga I. Rákóczi Ferenc 1677 ki areképét, Györök Leo Tivadar II. Rákóczi Ferenc pecsétjét ajánlotta fel. A Rákóczi-ereklyekiállítással kapcsolatban nagy ünnepeket rendeznek Kassán. Mint hírlik, lesz nagy Rákóczi korabeli felvonulás is, melynek rendezését Zichy Jenő gróf vállalta magára. E tárgyban s az összes ünnepek megbeszélése végett e napokban értekezlet lesz Budapesten, melyet Zichy Jenő gróf hívott össze.

* **A hortobágyi csendőrlaktanya.** A hortobágyi nagy pusztán felállított csendőrlaktanyát tegnap vette át a m. kir. honvédesendőrség debreceni képviselője. A város részéről az átadásnál Körner Adolf tanácsos volt jelen. Mondani is felesleges, hogy mindent a legnagyobb rendben találtak.

— **Debrecen — és Szováth-járdaadója.** Szováth hajdumegyei község már régebben elkészítette az 1902 évre szóló költségvetését, a melyben egy 1400 koronás tétellel Debrecen akarta megterhelni. — Debrecennek tudvalevőleg nagy birtokai vannak Szováthon, a község előjárósága

tehát úgy gondolkodott, hogy ezen a réven Debrecen városnak is hozzá kell járulni az e célra Szováth község által felvett 16,000 korona kölcsön törlesztéséhez. Debrecen város felebbezéssel élt az 1400 korona ellen, de mint a közigazgatási bíróságnak Hajdúvármegyéhez érkezett rendeletéből kiviláglik, — hiába. — miután a legfelsőbb közigazgatási bíróság úgy döntött ebben a kérdésben, hogy Debrecen tartozik megfizetni az 1400 korona adót, miután a járdát, mint nagybirtokos Debrecen is használja.

* **Békéltető bizottság ülése.** Tegnap délután 4 órakor békéltető bizottsági ülés volt az ipartestület nagytermében Bereczky Lajos rendőrfogalmazó iparhatósági megbízott elnöklete alatt. A folyosót valósággal megtöltötték a haragos felek, kiknek ügyeit aztán elintézték, hol kibékítéssel, hol meg ítélettel.

* **Halálozás.** A tegnapi nap folyamán meghaltak: Kenyeres Róza ev. ref. 7 hónapos, Nagy Lajos róm. kath. 50 éves, Oláh Dániel ev. ref. 3 napos, Gombos Márton ev. ref. 85 éves, Sándor Mihály ev. ref. 53 éves, Kovács István róm. kath. 12 napos, özv. Korbély Jánosné ev. ref. 44 éves.

* **Járványos betegségek a megyében.** Ily címen megírtuk, hogy a megye több községében járványos betegségek léptek fel, a melyek azonban már szűnő-félben vannak s az utóbbi napokban már csak Nánásról érkeztek szomorú jelentések, de e községben is remélhető hogy az erőlyes egészségügyi óvintézkedéseknek sikerül a járvány tovább terjedését megakadályozni.

* **Újabb betörések Debrecenben.** Ezelőtt pár évvel volt egy időszak, amikor egyre-másra hurkolták meg s rabolták ki az embereket. Mindenki erről beszélt, mindenki revolverrel sétált, sőt akadtak vállalkozó szellemek, a kik egész éjszaka sétáltak, hogy megcsiphessék a hurkoló ismeretlen. — Azóta sok idő mult el. Finomodott az izlés még a gazemberek világában is.

Ismét egy ilyen évadot élünk, most azonban nem hurkolnak, hanem betörnek. A még eddig ismeretlen gazember határozottan modern betörő. Ellátogat a második emeletekre is, álkulesesal kinyit mindent, a mi kinyitható, rendesen napal délután 3 és 5 óra között dolgozik a legnagyobb vakmerőséggel, és a mi a legeredetibb, ruhaneműt, felöltőt, apróbb értéktárgyakat nem visz el, — tisztán pénzre utazik.

Rövid három nap alatt három betörést követett el az ismeretlen betörő. Legelőször Dobiecky Sándor orsz. képviselő lakására hatolt be, mint azt annak idején megírtuk. Most értesültünk ismét két betörésről, miket egy délután vitt véghez.

Harstein Lipót földbirtokos hatvanutcai lakására ismeretlen tettes délután 3 és 5 óra között behatolt álkules segítségével, a szobában levő íróasztal fiókját feltörte, az ott levő irományokat kiszúrta, minden jel arra mutat, hogy pénzt keresett. Az író asztal fiókjában pénzt nem talált, de úgy látszik valaki megzavarta munkájában, mert tovább nem kutatott.

Sokkal alaposabb munkát végzett már az ismeretlen egyén Hoffmann József kir. törvsz. vizsgáló bíró lakásán. Hoffmann József takarítónője délután 3 órakor bezarta a lakást és eltávozott. Mikor délután öt órakor ismét felment, a szobákat óriási rendetlenségben találta. — Minden fiók kihuzva, a ruhák,

írományok, szétszórva, a szekrényeken levő véd-lécezet leszakítva, szóval minden jel arra vallott, hogy a lakásban betörő járt. A későbbi vizsgálat során kiderült, hogy a betörő semmitel nem vitt. A rendőrség erőssen nyomozza a tettest, ki háttalan vakmerőséggel és figyelemreméltó gyakorlottsággal követi el napról napra, a betöréseket. Végh Gyula tb. főkapitány személyesen tartotta meg a helyszíni szemléket, A nyomozásnak még eredménye nincs.

* **A sötétben . . .** Nagy Gábor debreceni lakos jól mulatott a koresmában s mikor hazafelé ballagott bizony, — mint erre mi felénk szokták mondani, feljebb volt a félnél. Mikor ezután a Csillag utca sarkára ért, négy ismeretlen alak, — mint állítja, megrohanta, kalapját, botját s kikutatott zsebének összes tartalmát, így pénztárcáját is elvette. A rendőrség most keresi az állítólagos tetteseket, pedig nem lehetetlen, hogy Nagy Gábor uram mámoros képzelőtehetségének a szüleménye ez az egész dolog. — Ehez hasonló sötét história a Lőfkovics Ignácé, aki azt állítja, hogy mikor homokkert sori lakására hazafelé tartott, ismeretlen emberek megrohanták s alaposan eldöngették.

* **Hauser ügyvéd öngyilkossága.** Említettük, hogy a Nagy-Kanizsáról megszökött Hauser János dr., akit Regensburgban letartóztattak, megmérgezte magát és meghalt. A szerencsétlen véget ért ember öngyilkosságáról tudósítónk a következő részleteket jelenti: A kir. ügyészség elébb a linzi majd a regensburgi hatósághoz fordult Hauser letartóztatása végett. A regensburgi rendőrség Hausert, a ki a postahivatalban leveleiért jelentkezett, október 31-én délelőtt 11 órakor letartóztatta. A letartóztatás foganatosítása és a személyazonosság megállapítása után Hauser egy őrizetlen pillanatban sztrichnint vett be és pár másodpernyi vergődés után meghalt. Erről Stobalus regensburgi városi tanácsos a kir. ügyészséget táviratilag értesítette. Ugyanazon a napon vagyis október 31-én a regensburgi kir. törvényszék értesítette a nagykanizsai ügyészséget, hogy Hauser János halálának okát és személyazonosságát bíróságilag megállapították és megkérdezte az ügyészséget, hogy megengedhető-e a holttest eltemetése. Az ügyészség az engedély megadása ellen nem tett kifogást, de kérte, hogy a holttestet fénykepezzék le.

* **Mezszökött leány.** Varga Lajosné nádudvari lakos Biro Mari eseléd leányának átadott mintegy 15 korona értékű ruhát és élelmiszert, hogy azt mezőn dolgozó fiának kivigye. A családleány el is indult a mezőre, de azóta nyoma veszett. Valószínű, hogy a rája bizott dolgokat eladta és megszökött. A hatóság körözteti.

* **Botrányos verekedés.** Az egyházter 3 sz. ház udvara csinos botránynak volt színhelye tegnap délelőtt. Wolfram Frigyes órásnak az inasa zajosan csapta be az utcaajtót, mire a ház egyik lakója Hódos Eszter varrónő kirohant szobájából s a kis inast megverte. Az elpáholt fiu sirva panaszkodott gazdájának, aki erre ki ment az udvarra, és jövőre tiltakozott a Hódos Eszter rögtöni igazságszolgáltatása ellen. Szó szót követett, a nő megütötte Wolframot, mire ez rávette magát, s megverte. A lakók választották szét őket, az ügynek folytatása lesz a rendőrségen.

* **Katonai utóállítás.** Holnap, szerdán délelőtt katonai utóállítás lesz a Korona

vendéglő nagytermében Könyves Tóth Mihály elnöklete alatt, a melyre eddig a helybeli katonai ügyosztály 5 helybeli hadkötelest állított elő.

* **A francia abbé s a jósnő.** Emlékeznek még olvasóink annak a Rozenberg nevű francia abbéknak az esetére, a ki előkelő s gazdag urasszonyokat sarcolt meg oly módon, hogy házasságuk felbontásának s újra férjhez mehetésüknek a katolikus hit elhagyása nélkül való kieszközlésével bolondította őket. Mikor csaláfastaságai, óriási csalásai kiderültek, a ravasz abbé megszökött. A szélhámos párisi kanonokot most a Humbertek módjára keresi a rendőrség és nem találja sehhol. Az egyszeriben világhíressé lett abbéról mind érdekesebb és kalandosabb dolgok kerülnek napvilágra.

A „Matin“ cikket közöl arról, mennyire babonás volt a szélhámos pap, a ki egy időben madame Thébest, a híres jósnőt is felkereste, hogy megtudja a sorsát a tenyere vonalaiból. Madame Thébes most elmondja azt a jelenetet.

Az abbé akkoribak még kevésbé ismert ember volt s a kik ismerték, jótékony embernek tartották, a ki sokat tett a szegényekért.

— Szép finom, valóságos női keze volt, mondta Thébes asszony. De alig pillantottam bele, meglepetten láttam egy vonalat, a mely a legritkábbak egyike s életemben mindössze három ízben láttam: egyszer Humbertné tenyerén, másodsor egy porosz ezredesnél, a ki öngyilkosságot követett el tavaly Párisban, végül az abbé tenyerén.

— És mit jelent ez a vonal? — kérdezte akkor a kanonok.

— Ez a vonal egy bűnnek a nyoma. Ön vagy már elkövette, vagy csak el fogja követni a bűnt. . . . Hogy milyen bűnt, azt nem tudom.

Ez a válasz meglepte látogatómat, meséli tovább Thébes asszony; egy pillanatig kínos bizonytalanság látszott az arcán, aztán így szólt:

— Kell itt más vonalnak is lenni a szívjóság vonalának Nem látja?

— De látom, hanem össze-vissza van bogozva más vonalokkal.

— No az nem baj, csak meglegyen. Hát mondja meg kérem, lesz-e belőlem híres ember?

— Lesz. Sőt nagyhirű. Hanem ez a híresség a bűn vonalából indul ki.

E látogatása után az abbé másodsor is felkeresett és akkor ismételnem kellett első jóslataimat. . . .

A legérdekesebb a Thébes asszony vallomásában azonban az, hogy a párisiak — elhiszik.

* **Az arany óra gazdára talált.** Lapunk tegnapi számában közöltük, hogy a Hungária kávéház előtt egy arany órát találtak a járdán, mit be is szolgáltatottak a rendőrséghez. Tegnap jelentkezett az óra tulajdonosa Blum Lipót, ki igazolás után át is vette megkerült jószágát és 10 koronát letett a becsületes megtaláló megjutalmazására.

* **Ma nekem, holnap neked.** Közismert és közkezdveltségnek nem örvendő alak a rendőrségen Mike Sándor. Híres verekedő, nála nélkül meg nem eshetik semmi valamire való botrány. Ismerik és rettegek a külsőségek kevésbé előkelő köreiből.

Tegnap azután mint panaszos állított be a rendőrségre. A fogalmazó mosolygott, az őrmester mosolygott, Mike Sándor pedig sehogyse találta magát új szerepében. Nagy nehezen előadta, hogy

Háry János barátja egy kis szóbeszéd közben nagyon megverte az ő feleségét. Felvették a panaszát s most Háry urat veszik elő lovagiatlan szerepléséért.

* **Bablótámadás.** Magyar Imre tanyai lakos pityókusan igyekezett Szoboszlóról hazafelé a tanyára, mikor három napszamos ember, Sain Gyula, Szabó Mihály és Varga Lajos megtámadták a mit sem sejtő embert s miután félholtra verék, elraboltak tőle 8 koronát. Mikor Magyar magához tért bevánszorgott a csendőrségre s jelentést tett az esetről. A csendőrség összefogatta a jómadarakat s kihallgatásuk után megindította ellenük a bűnvádi eljárást.

* **A megkerült bunda.** Csapó Péter debreceni tanyai gazda a napokban napszamos fogadott fel külső munkára. A napszamos a helyett hogy dolgozott volna, elemelte a gazda bundáját s megszökött. Csapó Péter bejelentette akkor az esetet s a csendőrség ki is nyomozta a tolvajt Kővér Mihály rovott multu egyén személyében, kit feljelentettek a járásbírósnál.

* **Vakmerő betörés.** Ecsedi János szováti gazda a mezőn dolgozott. Mikor este hazament a munkából meglepetve látta, hogy lakásának ajtaja nyitva van. A szobában lett csak igazi a rémülete, valaki azalatt míg ő nem volt honn, elemelte a ládáját, melyben 187 korona készpénz és vagy 100 korona ára ruha volt. A károsult ember panaszt tett a csendőrségen, mely megindította a nyomozást, minek során a ladát megtalálták a szováti határban kiürítve, de csodálatos képen 6 korona pénzt és egy mellényt benne hagyott a tolvaj. Ugy látszik hirtelen kellett dolgoznia, vagy valaki háborgatta a láda kifosztásában. A csendőrség egy három nevet használó Győri-Pap-Kapus János nevű ismert betörőt gyanúsít, kinek felkeresésére megtették az intézkedéseket.

* **Tévedésből — bűnügy.** Berger Mór debreceni földbirtokos b. újvárosi tanyáján Zipzer István számadó juhász eladott Sajtos Sándor birka-kereskedőnek 100 darab birkát. Mikor elhajtásra került a sor, Sajtos még két darab birkát hozzácsapott a vásárolt százhoz s elhajtotta őket. Zipzer észrevette, hogy hiányzik két birkája s feljelentette Sajtosot a csendőrségen. Sajtos kihallgatása alkalmával azzal védekezett, hogy számlási tévedés forog fenn. Védekezését nem fogadták el s lopás miatt feljelentették a kir. járásbírósnál.

* **Prémvásár Londonban.** A Londonban most megtartott prémvásáron több mint egy millió darab prém került forgalomba. A College Hillben ez alkalommal Európa összes nagyobb prémkereskedői megjelentek. A milliót jóval meghaladó elárúsított prémek közt volt 214,000 ausztráliai opossum, 39,161 ausztráliai boox, 130,000 kisebb kenguru, 956 vörös róka, 227 vadmacska, 10,054 ausztráliai róka, 3000 házimaeska, 12 tigris, 350 párdue és mintegy 20.000 mosómedve, menyét, farkas, hermelin, mormota, perzsa és asztrakán juh, mókus, csincsilla stb. Legdrágábban az oroszlanprém kelt.

x **Igen szép butorok** elutazás miatt csakis ma és holnap jutányos áron délelőtt 10-11 12-ig, délután 2-től 7-ig Hatvan-utca 42. Harangi-házban eladtnak.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Nov. 4. kedd: *Ádám és Éva*, daljáték.

Nov. 5. szerda: *Ádám és Éva*, daljáték.

Nov. 6. csütörtök: *Rejtett arc*, vigjáték.

Nov. 7. péntek: *Parasztbecsület*, dalmü, *Virágakadás*, vigjáték.

Nov. 8. szombat: *Rozenkranz és Gildenstein*, vigjáték.

Nov. 9. vasárnap. délután *A szombatosok*, szimü, este *Csokon szerzett völegény*, énekes bohózat.

Nov. 10. hétfő: *Lotti ezredesei*, énekes bohózat.

Nov. 11. kedd: *Bánk bán*, szomorujáték.

— (**Rejtett arc**.) Ennek a hétnek a műsorán mint igazgyöngy ragyog a *Rejtett arc* című pompás, elmés vigjáték, mely két izben zsufolt ház előtt került színre s szerzett igazi gyönyörűséget a nemesebb izlés hiveinek. Csütörtökön adják elő harmadszor a *Rejtett arcot*, mely a vigjátéki személyzet remekbe csiszolt legjobb előadása volt eddig. Csütörtökön bizonyára ismét zsufolt ház élvezi majd ezt e művészetet.

— (**Színházi vita Szegeden.**) Szeged város közgyűlésének hetedik tárgyalási napján fölülte érdekes és tanulságos, magas irodalmi színben járó színházi vita tolyt, melynek folyamán *Pillich Kálmán* fölvetette s dr. *Balassa Ármin* a jeles író pártolta azt az eszmét, hogy a szegedi színháznál dramaturgi állást kellene szervezni. A színházi bizottság hivei ugyan többségben voltak és leszavazták az indítványt; de mint a mai színházi állapotok ellen küzdő mozgalom egyik jellemző tünete, így is nagyon figyelemre méltó. A vitának ez a része im ez:

Pillich Kálmán: Szomoruan látja, hogy mai színházunk hivatását, kulturmisszióját nem tartja be úgy, mint a régi primitív színház. Régen a *közönség helyes érzeke, melyhez az igazgató alkalmazkodni volt kénytelen*, biztosította az erkölcsi nivót, amit a mai fércelménydarabok lehetetlenné tesznek. Hogy segítsünk e bajokon? Tanácsunk, színházi bizottságunk nem szentel e dolognak kellő figyelmet, amit az *igazgatók folytonos változása* is megnehezít, bár elismeri, hogy ügybuzgó férfiak vannak a színházi bizottságban. Ha e laza rendszer megmarad, azon dolgozik, hogy jövőre adjuk bérbe a színházat, *hadd legyen névleg is üzlet, mint a hogy tényleg ma is az*. Tanulja meg az igazgató, hogy milyen magas hivatása van a színháznak s erre nézve van neki egy indítványa: a színház ellenőrzésére, fejlesztésére szerveztessék egy dramaturgi állás.

Balassa Ármin dr. *Pillich* indítványát a magáévá teszi, de megokolását nem fogadja el, mert jelentékeny tévedésen nyugszik. A színház anyagai támogatását nem szabad ellentétbe helyezni a színház erkölcsi hivatásával. A bérbeadással a színház ellenőrzést végkép és teljesen kiadná a kezéből a város. A dramaturgi állás nem azért szükséges, mintha a színház nem tudna megfelelni kulturális hivatásának, — mert így a színházi bizottság hatáskörét helyeznénk át egy ember kezébe. Ő a dramaturgi

állást a szegedi színháznak, hogy úgy mondja, *műintézeté való kifejlesztése* kedvéért akarja. A színházi bizottság adminisztratív bizottság, a dramaturg csak esztétikai fórum lenne.

TÁVIRATOK.

A katonai javaslatok.

Budapest, nov. 3. (*Saját tudósítónk távirata.*) Bécsi távirat szerint a magyar és az osztrák kormány a két parlament elé meg ezen a héten *új katonai javaslatot* terjeszt, mely szerint a póttartalékosok behívását nem a tervezett két esztendőre, hanem egyelőre csak egy évre engedné meg a törvényhozás. Más forrás szerint a kormányok *lemondanak a póttartalékosok behívásáról*, e helyett *az új juttaléknak husz*, esetleg *hnszonöt ezer fővel való szaporítását* kérnek egy törvényjavaslatban, melyet a napokban szándékoznak mind a két parlament elé terjeszteni.

Ujabb bécsi távirat szerint azokat a *póttartalékosokat*, kik a múlt hónap eleje óta szolgálnak, *nyolc hetes kiképzés után* mindenestre hazabocsátják.

A király a sirboltban.

Bécs, nov. 3. (*Saját tudósítónktól.*) A király ma megjelent a kapucinusok sirboltjában, imádkozott. Erzsébet királyné, Rudolf trónörökös, Ferenc Károly kir. herceg és Zsófia hercegnő koporsójánál, a melyekre gyönyörű koszorukat tétetett, azután pedig visszatért a Burgba. Ugyanakkor nagyszámu ájtatos közönség jelenlétében misét mondtak a kapucinusok templomában az uralkodóház elhunyt tagjaiért.

A szerb király Budapesten.

Belgrád, nov. 3. (*Saját tudósítónk távirata.*) Sándor szerb király a közel jövőben Budapesten meglátogatja királyunkat.

Tűz a Nemzeti Szalonban.

Budapest, nov. 3. (*Saját tudósítónk távirata.*) A Nemzeti Szalon képkiallításán a villamos világítást bevezető munkás vigyázatlansága folytán *tűz támadt*. Az 1879-ben elhunyt *Paul László* festőművésznek külföldi muzeumokból, mecenásoktól kiállított hatvan képe közül *három teljesen leégett, hat képe használhatatlenné lett*. A tüzet elfojtották. *A kár százezer korona.*

Merénylet egy védő ügyvéd ellen.

Moravica, nov. 3. (*Saját tudósítónk távirata.*) Az itteni járásbírósnak folyosóján ma délelőtt *Prinzei Trifun* esiklovai lakos késsel támadta meg dr. *Cormian* ügyvédet, a ki a merénylőt képviselte egy perben. Az ügyvédet *három erős szurás* érte. Az ügyvéd ájultan rogyott össze a folyosón. Állapota rendkívül

aggasztó. Prinzei Trifun a meréylet után örvöngeni kezdett. Az összeszaladt emberek legyűrtek és a dühöngőt megkötözve szállították el.

A berlini nagy követ a királynál.

Bécs, nov. 3. (Saját tudósinktól.) Szögyén-Marich László berlini osztrák-magyar nagykövet, a ki szabadsága leteltével Bécsbe érkezett, a legközelebbi napokban visszatér Berlinbe. Ma a király magánkihallgatáson fogadta a berlini nagy követet.

Gabonatözsde.

Budapest, november 3. (Saját tudósítónk távirata.) Déli zárlat.) Buzakinálát méréselt, vételkedv gyöngé. Bágyadt irányzat mellett 17,000 métermázsa került forgalomba gyöngén tartott áron. Egyéb gabonanemek nyugodtak. Idő: szép.

Buza októberre	0.00—00.
áprilisra	7.38—39.
Gabona áprilisra	0.00—00.
októberre	6.45—46.
Zab	6.29—30
Tengeri májusra	5.68—69.
Repece	11.80—90.

Regénycsarnok.

A PÁNDY-KISASSZONYOK.

— Regény. —

Írta: Rudnyánszky Gyula.

Folytatás

6.

Mikor ez a dolog kipattant, Jolán kisasszony egy hétig mindennap vörösre sirt szemekkel jelent meg az ebédnél és vacsoránál, a míg az öreg Bakos Béni, a Hartai-uradalom örökös ispán-jelölt írónka föl nem világosította és meg nem nyugtatta.

— Ugyan Jolika, ne busuljon olyan nagyon, a miatt a kudarc miatt! Hiszen maga még gyerek, — most mult tizenhat éves, hát nem nagy dolog, hogy egy fővárosi csacsi elesavarta a fejét és beruggatta. Neveessen inkább a Matild néni esetén a ki a csávába keveredtet, Higye meg Jolika, mire én ispán leszek, akkor már régen begyógyult ez a kis szív-sebe.

— Igaza van, Béni bácsi. Nem bánom, ha holnap kinevezik is — én már meggyógyultam.

Es trillázva szaladt ki a kertbe eseresnyét torkoskodni s többet észébe sem jutott az az ötvenhárom éves ifju!

— Mi az? Miaz? Miféle zenében? — ismétlé a talányfejtésben megzavart Matild néni.

— Lalala, hip-hop-hop! — dalolt, pergett a két Pándy-kisasszony. — Matild néni, jön a vőlegénye! Jön az X. Y. hereceg, jön a mesebeli királyfi, az elátkozott lovag, hét tüzes sárkányon és elrabolja Matild néni.

— Hol? Mikor? kiabált Matild néni ijedten és szemöldökeit felvonva olyan ünnepies komoly arcot vágott, hogy a lányok kacagni kezdtek.

— Holnap, holnap, a Pándy-kastélyból, fényes nappal, déli tizenkét órákor, huszonnégy tanu jelenlétében! Hihhi! Hahaha!

— Mit beszélnek ezek a lányok? — faggatta Tilda néni az éppen belépő Pándynét, a ki Jolánnal a kastélyba készült.

— Fele se tréfa annak, Tilda. Ador-

ján holnap ebédet ad a kastélyban huszonnégy személyre. Mi rendezzük.

— Ebéd, kastély, huszonnégy személy! — kapkodott Matild néni össze-vissza. — Jézus Mária! Hol a kártyám? Hadd vetem ki: itt lesz-e az igazi?

A varrónők megérkeztek. Pándy György háza valóságos varró intézette alakult. Két gépet hoztak magukkal a Varga testvérek és három varrónőt. Égett a munka a kezök alatt. A lányok is ott sűrögték-forogtak a sok csipke, se-lyem, bársony, gyöngy és szalag közt. Segitettek, daloltak, ugráltak, nevetgéltek és titkos terveket szöttek. Jolán eleinte gazdasszonykodott. De azután a mama őt is bekergette.

— Eredj édes esibém. Próbáld föla ruhádat te is! Majd elvégezzük mi a házi dolgot Tilda néniel.

Este felé át lovagolt a Patkós-pusztáról a három irnok: Csont Jenő, Ficek Aladár s az öreg Bakos Béni, a ki huszoney éves korában jött az uradalomba és már tizenkilenc esztendő óta irnok Patkóson.

Bakosnak ez alatt négy menyasszonya volt. Mindegyik várt reá néhány évig, aztán férjhez ment máshoz: ahhoz a kit hamarabb kineveztek ispánnak. De azért Bakos Béni, nem vesztette el türelmét. Mindig a legfiatalabb lányoknak tette a szépet. Még egy mátkája se volt husz évesnél idősebb. Mire elérte huszadik évét, már rendesen másnak a menyasszonya vagy másnak a felesége volt.

(Folyt. köv.)

Kert berendezések, tervekészítés saját bokraimmal.

Alkalmi vétel!

Van szerencsém a virágkedvelő közönség szives tudomására hozni, hogy az őszi idény bekövetkeztével **szobai berendezésre szolgáló**

élő dísz-növényeimet

talhalmazott raktárom miatt a legolcsóbb árban boosátom áruba, mely alkalom megragadását anelegen ajánlom a nagyérdemű közönség figyelmébe. Megjegyzem, hogy **növényeim debreczeni vízzel vannak nevelve** s így tartóság tekintetében minden máshonnan hozottat felülmúlnak.

A vásár alkalmával növényeimet a városház előtti terezen fogom árultatni.

Kifogástalan minőségű

jacint és tulipán-hagymáim

megérkeztek.

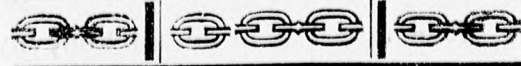
Kertészeti telepem megtekintését kérem!

Kiváló tisztelettel

PACZELT JÁNOS

mag- és virágkereskedő.

Finom izlés! — Pontos kiszolgálás!

Arverési hirdetmény.

A debreceni kir. járásbiróságnak 1902. Ö. 236. 30. sz. végzése folytán a néh. Balogh Mihály hagyatékához leltározott különféle **mintegy 150 hliter bakar, rizling és közönséges érmeleki ó, nemkülönb az idén mintegy 30—40 hliter bor hordóstól** valamint más egyéb ingóságok ugyanmint hordók stb. önkéntes árverési értékesítése rendeltetvén el, — ezt a n. é. közönségnek azzal van szerencsém tudomására hozni, hogy ezen **önkéntes árverést** az érdekeltek közbenjöttével **Vajdán** (Bihar megye vasuti-állomás Bihar-Diószeg) **Balog-féle szállótelepen f. é. november hó 7-én d. e. 9 órákor** fogom megtartani.

Dr. Mariska György.

hagy. zárgondok.

Arverési hirdetmény.

A néhai Rácz András és Reizinger Paulina örökösei tulajdonát képező debreceni 629 számú telek-jegyzőkönyben 651 helyrajzi szám alatt felvett Rákóczy-utca 14 sor-szám alaki házastelek melynek kikiáltási ára 24000 korona ugyanazon számú tjkvben 6162 hrsz. alatt foglalt ondódi szántóföld melynek kikiáltási ára 6000 korona ugyanazon számú tjkvben 9885 hrsz. alatt felvett ujosztású szántóföld, kikiáltási ár 4000 korona.

Az új fehértói 1130 számú betétben A I. alatt felvett 27 hold 808 1600 □ öl külsőség, melynek kikiáltási ára 14000 korona.

Végül a bökönyi 213. 215 és 400 számú betétekben foglalt összes ingatlanok — és pedig az ugynevezett „Bökönyi Uri tag“ melynek kikiáltási ára 13500 korona.

Valamint az ugynevezett „bökönyi mieske“ melynek kiáltási ára 29600 korona önkéntes árverésen elfog adatni.

Az árverés megtartására határidőül 1902 évi november hó 17 napjának d. e. 9 óráját — közjegyzői irodámhoz, Szent-Anna utca 7 szám tűzőm ki, s erre a venni szándékozók azzal hívom meg, hogy az ingatlanok a kikiáltási arakon alul el nem adatnak, s hogy az árverés egyéb feltételek a hivatalos órák alatt irodámban megtekinthetők.

Debrecenben 1902 november 1.

Lestyán Adorján.

kir. közjegyző.

Játék kártya

készítményeinknek raktárát és egyedüli képviselőtünket, Debrecen és vidékére

Szent-Király Tivadar ur

dohány- és szivar nagy-árudájának adtuk át, a hol minden készítményünk eredeti gyári árban kaphatók.

Teljes tisztelettel:

Piatnik Nandor és Fiai

Budapesti első magyar játék kártya gyárosok.

Rosenthal malomban megnyílt az
OLAJMALOM.

Készíti tökmagból, napraforgó
repcze es kenderből a

legjobb olajat.

Az őrlő malomban sima, szitált
és pille őrlést, tengeri és árpa da-
rálást a legjutányosabb árban gyor-
san elkészítve.

Olajmagvakat a legnagyobb napi áron
vásárlók.

Tisztelettel

Rosenthal Dániel.

1 novembertől kezdve!

Olcsó eladásra kerülnek:

Mezey Gyula piacz-utca női divat
üzletében.

Szombaton: Több száz drb. flanell,
kasán és selyem bluzs.

Vasárnap: 300 drb. felső ruha alj
és alsó szoknya 1 frtól
kiiünő gyapju anya-
gokból.

Hétfő: Sok ezer mtr. bársony
flanell és velez, Tannis
anyagok kitiüő mosó.

Kedd: Meleg alsók (trikók)
gyermekes, urak és
hölgyes részére, „Jäger
szabás.“

Szerda: Nagy harisnya vásár.

Csütörtök: Nagy kötény vásár.

Pénteken: Nagy maradék vásár.

A n. é. vevő közönség b. pártfogá-
sát kéri tisztelettel:

Mezey Gyula.

A legjobb arc-
szépitőszer a

SERAIL-ARCZENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotrészt nélkül!

Serail-szappan.

Epe-szappan.

Serail-crème. nappali használatra.

Kitünő toillet szappanok a
o kenőcs használatához o

Serail-puder. Kiváló finom arezpor
háromszinben, fehér, rózsas és crème
1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Főraktár: **Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovits
Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László,
Baláss Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna**
urak drogueriájában.

Kapható továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerárban,
Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 filler

Egy kis tégely ára
70 filler

ELSŐ KÉZBŐL LEGJOBBAN VÁSÁROL.

Magyarország legnagyobb hangszergyára réz-, fa-, fuvó- és vonós hangszerekben

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari hangszergyáros, a. cs. és kir.
közös és a m. kir. honvéd hadsereg szállítója.

Budapest, II. Lánchíd-u. 3. szám

Legnagyobb választék az összes hangszerekben.

Hegedűk, gordonkák, bőgők, fuvolák, klarinetok, trombi-
ták, czimbalmok.

Általam konstruált TÁROGATÓK 30 forinttól feljebb

Iskola és zongorakiséret ingyen.

HARMONIKÁK legjobb, elpusztíthatlan hangokkal. Különlegesség:
acélhanghangverseny-harmonikák. Saját minták.

TELJES ZENEKAR FELSZERELÉSEK

== a legjutányosabb árban, előnyös feltételek mellett. ==

KÉPES ÁRJEGYZEKEK

és pedig külön-külön a) hangszerekről, b) harmoniumok
ról, c) harmonikákról

== INGYEN ÉS BÉRMENTVE. ==

Békési „Prima“
házi kenyérsütőde **DEBRECZENBEN.**

Sütőde-telep: Miklós-utca 35. sz. alatt, Falk-ház. — Főelárusítási hely, november 1-től:
Piacz-utca 26. sz., Szikszay-ház, a nagy tőzsde mellett.

Fiók elárusító helyek: Simonffy-utcai 2. és 18-as számú vassátrak, hol mindennap
az elárusítások történnek.

Korondi Sándorné és Társa.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.